

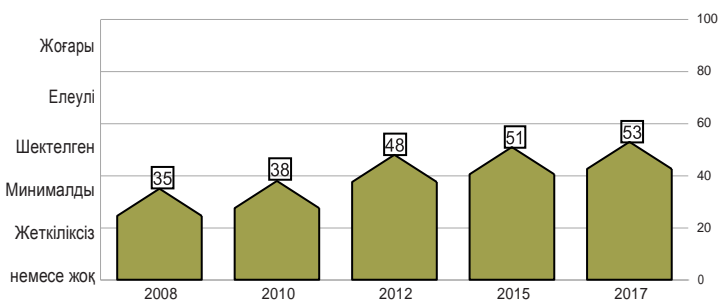

АШЫҚТЫҚ (БЮДЖЕТ АШЫҚТЫҒЫНЫҢ ИНДЕКСІ)

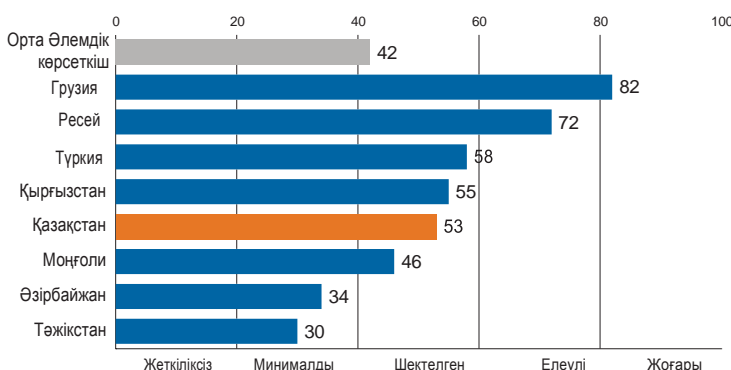
Көп тарапты ұйымдармен жасалған халықаралық өлшемдерге сүйенсек, бюджет ашықтығы бойынша сауалнама бюджет айқындығын анықтау үшін 109 көрсеткішті қолданады. Бұл көрсеткіштер орталық Үкіметтің қоғам үшін басты сегіз бюджеттік құжаттарды қолжетімді жасайтынын және осы құжаттардың мәліметтері барлығын қамтитынын және пайдалылығын анықтау үшін қолданылады.

Әр ел бюджет ашықтығы Индексінде – әлемдегі жалғыз бюджет ашықтығының тәуелсіз салыстырмалы талдауында өзінің рейтингін анықтайтын мүмкін болатын 100 баллдан балл алады.

Қазақстан бюджеті ашықтығы Индексінің Динамикасы

Мемлекеттер бойынша салыстыру

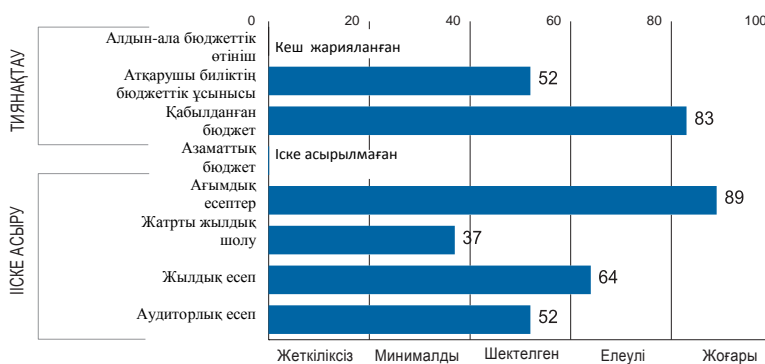
Қазақстанның көрсеткіші 100-ден 53 балл құрайды, бұл 42 балл орташа әлемдік көрсеткіштен біршама жоғары.

Қазақстандағы бюджет құжаттарының көпшілікке қолжетімділігі 2008 жылдан 2017 жылдар аралығында

Құжат	2008	2010	2012	2015	2017
Бюджетке дейінгі өтініш	●	●	●	●	●
Бюджет жобасы	●	●	●	●	●
Бекітілген бюджет	●	●	●	●	●
Азаматтық бюджет	●	●	●	●	●
Ай сайынғы есептер	●	●	●	●	●
Жартыжылдық есеп	●	●	●	●	●
Жылдық есеп	●	●	●	●	●
Есеп Комитетінің есептілігі	●	●	●	●	●

● қоғам үшін қолжетімді ● жасалмайды
● кеш жарияланады, онлайн жарияланбайды, ішкі қолданысқа жасалынады

Қазақстанда жарияланатын негізгі бюджеттік құжаттарда ұсынылатын ақпарат қаншалықты барлығын қамтиды және пайдалы?

Бюджет ашықтығы индексі бойынша Қазақстан рейтингі 2017 жылы 53 баллды құрайды, негізінен 2015 жылдағыдай.

2015 жылдан Қазақстан келесілердің арқасында бюджеттік ақпараттың қолжетімділігін арттырды:

- Атқарушы комитеттің Бюджеттік ұсынысында берілген ақпаратты арттыру.

Бюджеттің негізгі құжаттары

Алдын ала бюджеттік өтініш: атқарушы биліктің Бюджеттік ұсынысына дейін фискалды саясаттың кең параметрлерін ашады; Үкіметтің экономикалық болжамы, күтілетін табыс, шығыстар және берешектер баяндалады.

Бюджет жобасы: заң шығарушылық деңгейде бекіту үшін атқарушы билікпен ұсынылған; Табыс көздерінің бөлшектері, министрліктегі бөлістіру, саясаттың ұсынылатын өзгерістері және мемлекеттің қаржылық жағдайын түсіну үшін өзге ақпарат.

Бекітілген бюджет: заң шығарушы органмен бекітілген бюджет. Азаматтық бюджет: қоғамға негізгі ақпаратты таратуға арналған Үкіметтің бюджеттік ұсынысының немесе қабылданған бюджеттің қарапайымдау және техникалық жағынан кем нұсқасы.

Азаматтық бюджет: қоғамға негізгі ақпаратты таратуға арналған Үкіметтің бюджеттік ұсынысының немесе қабылданған бюджеттің қарапайымдау және техникалық жағынан кем нұсқасы.

ақпаратының қолжетімділігін төмендетті:

- Алдын ала бюджеттік өтінішті уақытылы жариялау мүмкін емес.
- Жарты жылдық шолуда ұсынылған ақпаратты қысқарту.

Қазақстан келесі бағыттар бойынша прогресске қол жеткізе алмады:

- Азаматтық бюджет құрастырылмаған.

Жылдық есептер: нақты табыстар, әр түрлі уақыт интервалында пайда болған нақты шығыстар мен берешектер; тоқсан сайын немесе ай сайын беріледі.

Жарты жылдық шолу: қаржылық жылдың ортасына бюджетті іске асыру бойынша толық ақпаратты қамтиды; экономикалық болжамдарды шолу мен бюджет нәтижелерінің болжамынан тұрады.

Жылдық есеп: қаржылық жылдың соңына мемлекеттік шоттармен байланысты жағдайды сипаттайды, саяси мақсаттар бағытында жеткен прогресстің бағасы.

Аудиторлық есеп: жоғарғы аудиторлық мекемемен берілген, бұл құжатта жыл соңына мемлекеттік шоттардың негізділігі мен толықтығы қарастырылады.

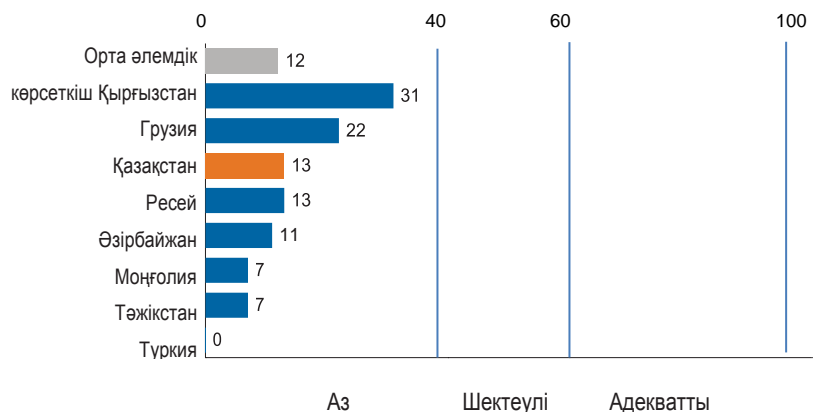
ҚОҒАМНЫҢ ҚАТЫСУЫ

Фактілер басқаруды жақсарту үшін жалғыз ғана ашықтықтың жеткіліксіздігін көрсетеді және қоғамның бюджетті құрауға қатысуы бюджеттің одан асқан ашықтығымен байланысты жағымды нәтижені максималды арттыра алады.

Қоғамның қатысуын бағалау үшін бюджет ашықтығын зерттеу Үкімет қоғамға бюджеттік процесстерге қатысуға мүмкіндіктер беретін деңгейді бағалауға көмектеседі. Мұндай мүмкіндіктер барлық бюджеттік цикл барысында атқарушы, заң шығарушы және жоғарғы аудиторлық мекемемен ұсынылуы тиіс.

2017 жылғы бюджет ашықтығы шолуына қатысуды бағалау сұрақтары оларды қоғамның қатысу қағидаларына қатысты қазіргі уақытта қоғамның мемлекеттік бюджет процесстеріне қатысуы туралы кең қолданыстағы нормалардың негізі болып табылатын жаңа Ғаламдық бастамаға сәйкестендіру үшін қайта қарастырылған. Сәйкесінше, 2017 жылғы бюджет ашықтығы зерттеуіне бюджетті құрауда қоғамның қатысу деңгейі жайлы мәліметтерді алдыңғы басылымдармен тікелей салыстыруға болмайды.

Қазақстандағы қоғамның қатысуын өзге елдермен салыстыру?

Қазақстан 100-ден 13 балл алды, бұл бюджеттік процесстерге қоғамның қатысуына мүмкіндіктің жеткіліксіздігін көрсетеді.

Қазақстандағы әр түрлі ұйымдардың қоғамның қатысуына мүмкіндіктерді беру деңгейі қандай?

